

ΤΑ ΦΡΕΣΚΑ

ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΩΝ 11^{ΟΥ} & 63^{ΟΥ}
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

« Ένταξη ή Αποκλεισμός; Ας Αναζητήσουμε τις Προσωπικές μας Απαντήσεις. »

Οι «Αρχές» Του Επαγγελματία που Δεν Σταματά ν' Αναζητά Νέες Λύσεις σε Παλαιά Προβλήματα. (Μέρος 1^ο)

T.88 29-10-2015

Αφιερώνεται στην Κυρία Πανουσοπούλου - Αντωνοπούλου Αμαλία (Γυμνασίστρη ε.α.) & στους Συναδέλφους μου στο «ΘΕΟΤΟΚΟΣ».

30 Χρόνια «ΦΟΥΡΝΑΡΗΣ». Επιτρέψτε μου μια αναδρομή!

Το 1985-86 ξεκίνησα να ασχολούμαι με την επιστήμη της Ειδικής Αγωγής. Εργάστηκα στο Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής (Βύρωνα - Καισαριανής) της Ψυχιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1986-1989) και στο Εθνικό Ίδρυμα Αποκατάστασης Αναπήρων (ΝΕΛΕ, 1989-1990). Έπειτα έκανα τις μεταπτυχιακές μου σπουδές με θέμα διατριβής την Ενσωμάτωση / Ένταξη (στην Αγγλία, University of Sheffield, μετά από επιτυχείς εξετάσεις για παροχή οικονομικής στήριξης από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, 1990-1992). Αμέσως μετά τη θητεία ως τεθωρακισμένος στον Έβρο, είχα την Ιδέα ή ίσως το Νεανικό Θράσος να χτυπήσω, για δουλειά, την πόρτα του Ιδρύματος «ΘΕΟΤΟΚΟΣ» - υπό το Υπουργείο Υγείας-μιας και ήταν ένα δρόμο κάτω από το Ίδρυμα Αναπήρων, κοντά στο σημερινό Πάρκο Τρίτση...

Άγνωστος μεταξύ αγνώστων μπήκα και μίλησα με την φιλικότερη κυρία Κόκωφ Βάσω, Δασκάλα και Διευθύντρια του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου που στεγαζόταν τότε στο Ίδρυμα. Δίχως να το καταλάβω οδηγήθηκα στο γραφείο της Επιστημονικής και Διοικητικής Διευθύντριας, Παιδοψυχιάτρου κυρίας Μανωλοπούλου - Βαρελιτζίδου Μαρίας, μίας Σημαντικότητας Παρουσίας από τις απαρχές της οργάνωσης της Ειδικής Αγωγής στην Ελλάδα.

Ακολούθησε η συνέντευξη με όλο το Διοικητικό και το Σεπτέμβριο του 1993 το όνειρο να εργαστώ στον τομέα του απόλυτου ενδιαφέροντος μου έγινε πραγματικότητα.

Κοντά στους εξαιρετικούς συναδέλφους - παιδαγωγούς : Νταγιέλη Βίκυ και Λεβέντη Νατάσσα (που είχαν και τη θέση υπεύθυνων του Παιδαγωγικού / Μαθησιακού Τμήματος μας), Σαρρή Αγγελική, Γιογκράκη Γεωργία, Γιούλη Κεραμτζή, Χρύσα Καϊμάκη, Ντυπεβάν Αννερίκε Κοτρωνάκη Ελευθερία, Καμπά Βέρα, Κρητικού Σοφία ... έμαθα ή μάλλον εμπέδωσα τι εστί ειδική αγωγή στην πράξη & τι εστί συνεργασία σε μία διεπιστημονική ομάδα.

Καθημερινά για μία ώρα περίπου το πρωί -πριν την προσέλευση των μαθητών και μία ώρα το μεσημέρι, μετά την αποχώρησή τους, η Ομάδα συνεργαζόταν πάνω σε θέματα προγραμματισμού και απολογισμού. Στην ομάδα σε τακτική βάση συμμετείχαν η ψυχολόγος κυρία Ηώ Ζαφειροπούλου, οι Λογοθεραπεύτριες Βλασοπούλου Μαρία / Καρδαμίτση Ευδοκία, η παιδοψυχιάτρου κυρία Τσάκων, οι κοινωνικοί λειτουργοί Γεωργία Τούγια, Σοφία Μαργίδου / Σιδηροπούλου Ευδοξία, οι γυμναστές Μαρτσέλα Καραμέρη, Κατερίνα Γιαννακοπούλου και Γιάννης Μαντζάνας, ο μουσικός Κώστας Αντάρας κλπ.

Στο δεύτερο χρόνο της εργασίας μου στο «ΙΠΑΑΠ Θεοτόκος» (1994-95) και αφού είχα εμπλακεί ενεργά (με την παραίνεση της διεύθυνσης) σε αλληλοενημερώσεις-σεμινάρια θεωρητικού και βιωματικού χαρακτήρα για τις εξελίξεις στο χώρο της αγωγής παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ΞΕΚΙΝΗΣΑΜΕ μια ΔΡΑΣΗ ΕΠΑΝ/ΕΝΤΑΞΗΣ εφήβων με Σοβαρές Μαθησιακές Δυσκολίες στο ΓΥΜΝΑΣΙΟ! Κάτι που έως τότε δεν είχε ξαναγίνει στην Ελλάδα. (Μόνο για παιδιά με προβλήματα όρασης, στη Δ/ση Π.Ε Πειραιά έτρεχε κάτι ανάλογο & πραγματικά σημαντικό.) Μία ρωγμή στα κατεστημένα...

Στην μικρή μας ομάδα, είχαμε την ευθύνη για το σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός πειραματικού προγράμματος Επανεένταξης / Ένταξης εφήβων -από την τάξη μου- στις τάξεις και στα μαθήματα του Γυμνασίου. Ήταν το Γυμνάσιο που βρισκόταν ακριβώς δίπλα μας. Ένας καταπράσινος μαντρότοιχος «μας χώριζε» και μέχρι τότε κανείς δεν τον είχε υπερβεί, κρατώντας έτσι το Θεοτόκος πολύ κοντά στην αποτελεσματική μεν - άλλα αρνητικά παγιωμένη τακτική - που σηματοδοτούσαν τα αρχικά του: Ίδρυμα Προστασίας Αποκατάστασης Απροσαρμόστων Παιδών... ΙΠΑΑΠ.

Ένα κλειστό σύστημα προσπάθησε λοιπόν να προσεγγίσει ένα άλλο κλειστό σύστημα. Ο Αποκλεισμός είναι μια δυνατή & μακρά ιστορία... Η Ένταξη θα μπορούσε να γίνει η Γέφυρα; Στην πλειονότητα, τα 10 παιδιά που είχα στην τάξη μου ηλικίας 13-14 ετών, είχαν μόλις έρθει στο Ίδρυμα έχοντας τελειώσει ένα «Τυπικό» Δημοτικό ή ίσως μισή την Α' Γυμνασίου. Οι γνωματεύσεις τους μα κυρίως οι δυσκολίες τους - με προεξάρχουσες τις κοινωνικοσυναισθηματικές- τα είχαν φέρει κοντά μας. Δεν τα «χωρούσε» άλλο πλαίσιο...

Χρειάστηκε πολλή προετοιμασία (και σε συνεργασία με τους γονείς) για να πάρουν το δρόμο πάλι από την αρχή. Ο φόβος/ η φοβία από την προηγούμενη τραυματική τους εμπειρία ήταν το κυριότερο εμπόδιο. Ήξεραν βέβαια τώρα ότι θα ήμασταν συνέχεια εκεί για αυτά...

Η πρώτη επικοινωνία με το Γυμνάσιο πριν την αρχή -για την κατάθεση αιτήματος από την πλευρά μας- έγινε με την επίσκεψη της κοινωνικής λειτουργού και εμού στο γραφείο της Διευθύντριας κυρίας Πανουσοπούλου - Αντωνοπούλου Αμαλίας. Το δικό μας άγχος τότε πιθανόν να ήταν περισσότερο και από το άγχος των μαθητών που δίνουν τεστ. Όμως η ευγενέστατη κυρία Πανουσοπούλου μας διαβεβαίωσε ότι η ίδια ήταν όχι απλά δεκτική αλλά θα υποστήριζε τα παιδιά προσωπικά ξεπερνώντας τα κωλύματα της γραφειοκρατίας και θα έδινε και στους διδάσκοντες του σχολείου την στήριξη που θα απαιτούσαν για τις ώρες αυτές που θα ήταν τα παιδιά στην τάξη τους.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΑΜΕ και Φύγαμε ανακουφισμένοι και χαρούμενοι γιατί ένας Άνθρωπος σε καίρια θέση ήταν από ΦΥΣΗ και από ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ τόσο κοντά στις έννοιες της Ένταξης και της Συμπεριληπτικής Εκπαίδευσης που μας απασχολούσαν & που τότε δεν είχαν καν νομική υπόσταση.

Η Δράση Ξεκίνησε... Τρεις- τέσσερις φορές την εβδομάδα και για συγκεκριμένα μαθήματα, σε μικροπρόγραμμα (μετά από επιλογή και των ίδιων των παιδιών) οι Άγνωστοι - Ήρωες Καθηγητές αυτού του Γυμνασίου με πολύ μεγάλη ευσυνειδησία πλησίασαν και βοήθησαν πολύ τους νέους μαθητές... Ακολούθησαν και άλλες ζυμώσεις. Τα παιδιά γύριζαν στο Τμήμα το μεσημέρι και διαβάζαμε μαζί Όμηρο, Ιστορία κλπ. αλλά κυρίως μοιράζονταν τις χαρές και τις ανησυχίες τους. Ακόμα και οι εντάσεις τους με τα άλλα παιδιά τώρα έσβηναν σύντομα και την άλλη μέρα πάλι το προσπαθούσαν και το προσπαθούσαμε και εμείς. ....

Τελικό & πλήρη επίλογο δεν μπορώ να δώσω σε τούτο το ταξίδι. Δεν καταγράψαμε την επιτυχία με εργαλεία ποσοτικά και ποιοτικά. Έμαθα όμως, αφού είχα φύγει με το διορισμό μου σε σχολείο του Υπ. Παιδείας, ότι τελικά την επόμενη χρονιά τα μισά παιδιά άφησαν το Ίδρυμα και συνέχισαν...

Πηγές : * Κυριάκος Περβανάς, 1985-2015, Προσωπικά Ημερολόγια
** 40 χρόνια δημιουργικής προφοράς 1963-2003 ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΟΤΟΚΟΣ